

TEKNOLOJİ KULLANIM DÜZEYİNİN İŞ TATMİNİ ÜZERİNE ETKİSİ: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA

Makale Bilgisi

Makale Geliş Tarihi : 30.06.2021

Makale Kabul Tarihi : 28.03.2022

Makale Türü : Araştırma Makalesi

DOI Numarası : 10.55322/mdbakis.959809

Muhammet Ali EMER*

Bibliyografik Bilgiler

Emer A, M, (2022), “Teknoloji kullanım düzeyinin iş tatmini üzerine etkisi: muhasebe meslek mensupları üzerinde bir araştırma” *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi* (Yıl: 2022, Sayı : 66, Sayfa : 219-238)
<https://doi.org/10.55322/mdbakis.959809>

ÖZ

Muhasebe meslek mensupları her geçen gün daha fazla paket bilgisayar programları kullanarak işlerini hızlı ve hatasız yapma eğilimi, hatta zorunluluğu içerisinde kalmaktadırlar. Bu nedenle, çalışmanın problem cümlesini “Muhasebe meslek mensuplarının teknoloji kullanım düzeylerinin iş tatminleri üzerine etkisi var mıdır?” oluşturmaktadır. Çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının teknoloji kullanım düzeylerinin iş tatminleri üzerindeki etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda nicel araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmada, Kahramanmaraş il merkezinde aktif faaliyet gösteren 263 muhasebe meslek mensubundan anket yöntemiyle veri toplanmıştır. Veriler istatistiksel olarak analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre muhasebe meslek mensuplarının teknoloji kullanım düzeylerinin iş tatmini üzerinde olumlu etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji Kullanım Düzeyi, Muhasebe, İş Tatmini, Muhasebenin Dijital Dönüşümü

Jel Sınıflandırma Kodu: M40, M41, M15, M12

* Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi.
E-mail: mustesar46@hotmail.com. ORCID: 0000-0002-7508-2691

THE EFFECT OF TECHNOLOGY USE LEVEL ON JOB SATISFACTION: A RESEARCH ON ACCOUNTING PROFESSIONALS**ABSTRACT**

Professional accountants tend to do their jobs quickly and without errors by using more and more packaged computer programs, and they are even obliged to do it. For this reason, the problem sentence of the study is “Does the level of technology use of accounting professionals have an effect on their job satisfaction?” forms. In this study, it is aimed to determine the effect of technology use levels of professional accountants on their job satisfaction. For this purpose, in the study, in which the quantitative research method was used, data were collected from 263 professional accountants active in Kahramanmaraş city center by questionnaire method. The data were analyzed statistically. According to the results of the analysis, it has been determined that the technology use levels of professional accountants have a positive effect on job satisfaction.

Keywords: Technology Usage Level, Accounting, Job Satisfaction, Digital Transformation of Accounting

Jel Classification Codes: M40, M41, M15, M12

1. GİRİŞ

Geçmiş çok eskilere dayanan muhasebe, 1989 yılı öncesinde eğitim durumu fark etmeksizin isteyen herkesin yapabileceği bir meslek iken, 13/06/1989 tarihinde yayımlanan 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu ile en az lise mezunlarının tercih edebileceği bir kariyer mesleği haline dönüşmüş, 2009 yılında yapılan değişiklikle lisans mezunlarının tercih edebileceği bir meslek haline almıştır. Bu yüzden mesleğin ilk icracıları usta-çırak ilişkisi ile bu mesleğe başlarken, günümüzde mesleğe başlayanlar mesleğin öngördüğü eğitim şartlarını tamamladıktan sonra bu mesleği yapabilmektedirler. 3568 sayılı yasa hükümlerine göre meslekteki unvanlar, serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavir olarak geçmekte olup hem yasa çerçevesinde hem de uygulamada bu mesleği icra edenler meslek mensubu olarak ifade edilmektedir.

Muhasebe, modern işletmecilik anlayışı ile gelişme ve değişmelere uygun olarak bilgi üretirken, muhasebe teorisi ve uygulaması konuları yanında maliye, ekonomi, hukuk, teknoloji gibi alanlarda yeterli düzeyde bilgiye sahip olan uzman kişilere de gereksinim duymaktadır. Muhasebe, belirtilen yönleriyle karmaşık bilgi yapısına gereksinim duyan bir meslek niteliğine sahiptir (Marşap, 1996, s. 119). Muhasebe, kapsamı itibarıyla en küçük işletmeden en büyük holdinge kadar birçok işletmeyi ilgilendirmekte, muhasebe meslek mensupları bu işletmeler ile kamu kurum ve kuruluşları arasında vergi, sosyal güvenlik gibi konularda aracı pozisyonunda bulunmaktadır. Kamu gelirlerinin büyük bir kısmı vergi gelirlerinden olduğundan bu vergilerin toplanması konusunda muhasebe meslek mensupları önemli görevler üstlenmektedir. İyi bir vergilendirme sisteminin yolu muhasebe sürecinin sağlıklı sonuçlar verbilmesinden geçmektedir. Hacıhasanoğlu ve Karaca (2014, s. 156)’ya göre güvenilir ve doğru finansal

bilgi ihtiyacını muhasebe işlemlerini yapan meslek mensupları gidermektedir. Kaliteli finansal bilgilerin oluşturulması, bu işi gerçekleştirenlerin yeterli olup olmadığına, bilgisine ve yetkinliğine bağlı olmakla birlikte tek başına yeterli değildir. Üretilen muhasebe bilgilerinin kalitesini işi yapanın motivasyonu, iş tatmini ve çalışma ortamının rahatlığı da etkilemektedir.

İşletme çevresindeki değişimler, işletmelerin hızlı, güvenilir bilgileri üretmelerini ve bu bilgiler ışığında doğru kararlar almalarını zorunlu kılmakta bu zorunluluk muhasebe mesleğinden ve bu mesleği icra edenlerden beklentileri artırmaktadır. Muhasebe meslek mensuplarının sadece bilgi üreten değil, bilgiyi analiz edip yorumlayan, karar alma sürecini destekleyen kişiler olması beklenmektedir. Muhasebe meslek mensuplarının yükümlülüklerini yerine getirebilmeleri için yeterli bilgi sahibi olmaları, mesleğin gerektirdiği becerilere sahip olmaları ve teknolojiyi iyi derecede kullanabilmeleri gerekmektedir (Demir, 2012, s. 118).

Yaklaşık otuz yıl öncesine kadar muhasebe alanında kullanılan en önemli teknolojik nesne hesap makinesi iken günümüzde meslek mensupları işlerinin tamamına yakınına teknoloji kullanarak yapmaktadırlar. Teknoloji kullanımı muhasebe mesleği için ihtiyaçtan öte zorunluluk haline gelmiştir. Teknolojik değişimlere ve mesleğin gerektirdiği teknolojik becerilere uyum sağlayamayan, beklentileri karşılayamayan meslek mensupları, meslekteki deneyimlerinin ve ustalıklarının zamanla önemini kaybedebileceği düşüncesiyle mesleğinde tatmin sorunları yaşayabilecektir.

Bu araştırmanın sorunsalı muhasebe meslek mensuplarının teknoloji kullanım düzeylerinin (yatkinliklarının) iş tatminleri üzerinde etkisi olup olmadığını araştırmaktır. Örnekleme ve konusu birlikte değerlendirildiğinde Türkiye’de ilk yapılan araştırmalardan biridir. Serbest muhasebeci mali müşavir odalarının teknolojiye uyum ve teknolojiyi kullanabilme becerisi konularında üyelerine eğitim programları düzenlemesi için öneriler geliştirmesi sebebiyle araştırmanın önemli olduğuna inanılmaktadır. Geliştirilen önerilerin muhasebe meslek mensuplarının işlerinden duydukları tatminin artırılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Teknoloji Kullanım Düzeyi

İşletmeler yoğun bilgi trafiğinde, üretim, haberleşme, ofis otomasyonları ve muhasebe işlemleri için bilişim teknolojilerinden faydalanmak zorundadırlar. Günümüzde en başarılı olan işletmeler, teknolojik entegrasyonu sağlayan, teknolojik gelişmeleri takip eden işletmeler olmaktadır (Acar, 2006, s. 52). Teknolojik sistemlerin işletmelerde etkin kullanımı neticesinde verimliliğin artırılması sağlanabilmekte, maliyetler düşürülebilmekte, işletmeler yeni ürün ve hizmetler sunarak rekabet üstünlüğü elde edebilmektedir (Tekin, Zerenler ve Bilge, 2005, s. 117).

İşletmeler amaçlarına ulaşabilmek için teknolojik altyapılara büyük yatırımlar yapmaktadırlar. Bu yatırımlar ağ altyapısı, bilgisayar donanımları ve bilgisayar yazılımlarını kapsamaktadır. Bilişim teknolojilerine yapılan yatırımlardan sonra insan faktörünün önemi ortaya çıkmaktadır. İşletmeler teknolojik sistemlere ne kadar yatırım yaparlarsa yapsınlar bu sistemleri kullanacak olan işgörenler istenilen bilgi düzeyinde değilse bu yatırımlar atılacaktır. İnsanların iş hayatında verimli bir şekilde teknolojik becerileri kullanabilmeleri günümüzdeki rekabet koşullarında önemlidir (Eryılmaz, 2018, s. 40). Tek-

nolojik etkilerle devamlı olarak gelişen ve insan hayatının her alanına yerleşmiş olan bilgi karşısında teknolojinin kullanımı ayrıcalıktan öte bir zorunluluktur. Toplum hayatında ve iş hayatında insanların, bilgiye nasıl ulaşabileceğini bilen, gerektiğinde bilgileri ihtiyacına uygun olarak kullanabilen ve yeni bilgiler üretebilen nitelikte olmaları beklenilmektedir (Geçer ve Dağ, 2010, s. 20).

Kişilerin teknolojideki gelişme hızıyla birlikte, giderek daha karmaşık hale gelen toplum hayatına uyum sağlayabilmeleri için, çağdaş bilgi, beceri ve tutum konusundaki kazanımların elde edilmesi gereklidir. Bu durum kişilerin, teknolojinin geldiği noktada gerektirdiği yeterlilikleri kazandırabilecek bir eğitime tabi tutulmasıyla mümkündür (Şenel ve Gençoğlu, 2003, s. 52). Bir yazılımın, bir teknolojik nesnenin ediniminde ve kullanımında, web üzerindeki bilgilere ulaşım sağlama ve bu bilgileri yönetebilme konusunda, kişilerin ilgili alandaki teknoloji kullanım düzeyi önem arz etmekte ve bu düzey yetersizse eğitim alması gerekmektedir. Bu çalışmada teknoloji kullanım düzeyi, Zincirkıran ve Tiftik (2014)' in çalışmasından yararlanılarak yenilik boyutunda, teknoloji çılgınlığı boyutunda ve teknolojik bilinç boyutunda ele alınmış, önermelerde yer alan alt maddelerin içeriği dikkate alınarak bu boyutlar adlandırılmıştır.

2.2. İş Tatmini

İş tatmini, işgörenin işin bütününe ve iş yaptığı ortama karşı gösterdiği olumlu tepkilerdir. İşgörenlerin işten edindikleri mutluluk ya da mutsuzluk durumunu ifade etmektedir. Yapılan işin niteliği ile işgörenin işten beklentileri arasındaki koordinasyon ne kadar fazlaysa aynı nispette iş tatmini gerçekleşecektir (Özdemir, 2006, s. 3).

Meslek hayatı insan hayatının önemli bir yönünü oluşturmakta ve insanlar hayatlarının önemli bir kısmını iş yaparak sürdürmektedirler. Yapılan bir iş, işgörenin beklentisi dâhilinde netice verirse işgören, iş tatmini elde etmekte, işgörenin istediği gibi netice vermezse, işgörende iş tatminsizliği ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte, işgörenin iş tatmini elde etmesi performansını ve üretkenliğini artırmakta, bunların sonucunda mal ve hizmet üretiminde yüksek verimlilik, işgörenlerin işten ayrılma ortalamalarının düşük olması, vasıfsız işgören yerine vasıflı işgörenlerin işletmeye çekilmesi gibi olumlu katkıları netice vermektedir (Koroğlu, 2012, ss. 275-276).

İşgörenlerin iş tatminini etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Bu faktörler, işgörene ilgili (bireysel ve demografik özellikler, inanç ve tutumlar, bitirilen okullar, alınan kurslar), işyeriyle ilgili (fiziki ortam, arkadaş ortamı), işle ilgili (özlük hakları, kariyer imkânları, toplumdaki saygınlık, ödül ve ceza sistemi, deneyim) faktörler olarak sıralanabilir (Sevimli ve İşcan, 2005, ss. 56-58). İş tatminini etkileyen bu faktörler incelendiğinde, iş tatmini içsel ve dışsal olmak üzere iki boyutta değerlendirilmektedir. İşgörenlerin ücret, terfi gibi dışsal kaynaklardan edindikleri tatmin dışsal iş tatmini olarak ifade edilmekte; karar verme, vicdan, meşguliyet gibi içsel kaynaklardan edindikleri tatmin içsel iş tatmini olarak tanımlanmaktadır (Erkuş, Turunç ve Yücel, 2011, s. 246).

2.3. Teknoloji Kullanım Düzeyinin İş Tatmini Üzerindeki Etkileri

Teknoloji kullanımının iş hayatını şekillendirmedeki etkisi öncelikle işletmelerin organizasyon yapıları üzerindeki değişim ile ilgili olup bu durumu incelemek amacıyla uzun yıllar süren bir takım araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırmalardan en önemlileri Woodward araştırması, Aston grubu araştırmaları ve Tavistock Enstitüsü çalışmalarıdır. Woodward araştırması, teknolojinin üretim sistemini değiştirdiğini

ve buna bağılı olarak da işletmelerin organizasyon yapılarının değiştiiğini savunmaktadır. Bu araştırmaya göre ücret, emir komuta zinciri gibi örgütsel nitelikler ile teknoloji arasında doğrudan bir ilişki bulunmakta ve teknoloji ile örgütün performansı arasında bir bağlantı olduğu, teknolojinin organizasyon yapısının belirleyicisi olduğu sonuçlarına varılmıştır (Okan ve Demir, 2009, s. 62). Aston grubu araştırmasında, teknolojinin organizasyon yapısıyla olan ilişkisi incelenmiş, teknoloji iş akışının entegrasyonunu sağlayan bir araç olarak görülmüştür. Aston grubu araştırması, Woodward araştırmasını desteklemekle birlikte teknoloji ve yapı ilişkisi kavramını organizasyonun büyüklüğü açısından ele almış, teknolojinin bütünsel olarak küçük organizasyonlardaki yapıyı etkilemekte olduğunu belirtmiş, büyük organizasyonlarda ise birim teknolojinin daha önemli olduğunu ifade etmiştir (Fedotova, 2005, s. 170). Tavistock Enstitüsü araştırmasında ise teknolojinin örgüt yapısı ile arasında uyum sağlamanın gerekli olduğu ifade edilmiştir. Bu araştırmaya göre, işletmelerin organizasyon yapılarının hem sosyal hem de teknik yönlerinin olduğu, organizasyon yapısının sadece teknik yönden ele alınmayıp sosyal yapıların ihtiyaçları gözetilerek örgütün amaçlarına ulaşılabilmesi için hem teknik hem de sosyal yapıların uyumunun sağlanmasının gerektiği sonucuna ulaşılmıştır (Akkoyun, 2015, s. 77).

Teknoloji kullanımıyla birlikte işletmelerin üretim sistemlerinin ve organizasyon yapılarının etkilendiği görülmektedir. Organizasyon yapısının da iş tatmini üzerindeki etkisi ile ilgili olarak Çarıkçı ve Oksay (2004) tarafından sağlık çalışanları üzerinde yapılan araştırmada, yönetim yapısı ve kariyer imkânları nedeniyle çalışanların iş tatminini sağlayan unsurlar arasında kurumdan kuruma farklılıklar bulunduğu sonucuna varılmıştır. Organizasyon yapısı faktörlerinden prosedürlerin standartlaştırılması, bilgi akışının varlığı ve yaratıcılık değişkenlerinin iş tatmini üzerindeki etkilerini ölçmek amacıyla, Altunoğlu ve Karaman (2005) tarafından kamu üniversitelerinde çalışan akademisyenler üzerinde yapılan araştırma sonuçlarına göre yaratıcılık ve bilgi akışı varlığının iş tatmini üzerinde anlamlı ve pozitif etkisi olduğu, prosedürlerin standartlaşmasının ise negatif bir etkiye sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Yapılan çalışmalardan da görüleceği üzere teknoloji kullanımının artması ve teknolojik dönüşümler çalışanların iş tatmin düzeylerini olumlu etkilemektedir.

Teknolojinin günlük yaşamda ve işletmelerde kullanımının yaygınlaşması sonucunda, teknolojiyi kullanabilme becerisi açısından vasıf sorunu ortaya çıkmaktadır. Çeşitli eğitimlerle özellikle bilişim teknolojileri alanında teknolojinin kullanılma düzeyi artırılmaya çalışılsa da, teknoloji daha hızlı ve sürekli geliştiği için teknolojiyi kullanacak kişiler, teknolojik gelişmeleri bir adım geriden takip edebilmektedirler. Kelleci (2003, s. 37), teknolojik gelişmelerin vasıflı işgücü üzerinde olumlu etkileri olduğu, vasıfsız işgücü üzerinde olumsuz etkileri olduğu yönünde yapılan araştırmalar bulunduğunu, teknolojik gelişmelerin sadece vasıfsız kişileri değil, vasıflı kişileri de, sahip olduğu beceriler ile beklenen beceriler arasındaki koordinasyon eksikliğinden dolayı negatif yönde etkileyeceğini belirtmektedir. Teknolojik gelişmelerin gerektirdiği özellikleri taşımayan işgörenler, işsiz kalmak ile düşük geliri ve iş güvencesi olmayan geçici işlerde çalışmak arasında tercih yapmak durumuyla karşı karşıya kalmaktadır (Erdut, 1998, s. 11).

Muhasebe alanında teknoloji kullanabilme becerisinin ortaya çıkardığı vasıf sorununun, bu alandaki teknolojik gelişim ve teknoloji ihtiyacı ile birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir. Muhasebe alanında teknoloji kullanılmaya başlanması ve uygulamalar geliştirilmesi yaklaşık otuz yıllık bir süreci kapsamaktadır. Muhasebe alanının ana çalışmalarından biri olan defter tutma işlemleri, 1990' lı yılların ortala-

rına kadar muhasebe konusu işlemlerin ticari defterlere mürekkepli kalemlerle yazılması suretiyle yapılmaktaydı. Yine bildirge ve beyannameler mürekkepli kalemle düzenlenip beyan edilmekteydi. Yapılan işlemlerdeki hatalar mevzuata uygun şekilde üzeri çizilip doğrusu yazılarak düzeltilebilmekte ya da imkânlar dâhilinde yeniden düzenlenebilmekteydi. Manuel olarak yapılan muhasebe işlemleri ile düzeltme veya yeniden düzenleme işlemleri uzun zamanlar almaktaydı. Tek düzen hesap planının 01.01.1994 tarihinde yürürlüğe girmesiyle birlikte muhasebe kayıtlarının standartlaştırılması sağlanmış ve yazılım firmaları, bu doğrultuda paket programlar geliştirmeye başlamıştır. Yaşanan teknolojik dönüşüm hem işlemlerin daha hızlı ve kolay yapılmasını sağlamış hem de hatalar asgari düzeye çekilmiştir. Önceleri uzun mesailer gerektiren muhasebe raporlarının hazırlanması da günümüzdeki yazılım teknolojileri sayesinde kısa sürede ve birkaç tuşa basarak oluşturulabilmektedir. Muhasebe geçmişte emek yoğun bir alan iken teknolojiye bağlı olarak dönüşümü yaşamış, tüm sektörleri ilgilendirdiğinden en çok teknoloji yatırımı yapılan alanların başında yer almıştır. Birçok yazılım firması muhasebe paket program yazılımları, sosyal güvenlik yazılımları, e-defter yazılımları, e-fatura yazılımları gibi çözümlere ilgi duymakta ve bu alanda çalışmaktadır. Yapılan teknoloji yatırımları ve geliştirilen yazılımlar sayesinde muhasebe mesleğinin iş ve evrak yükü önemli ölçüde azalmaktadır.

Muhasebe mesleğini icra edenler sık değişen mevzuatı teknoloji sayesinde daha kolay takip edebilmektedir. Muhasebe meslek mensuplarının hizmet ettiği mükellef sayısının fazla olması, belirli sürede verilmesi gereken beyanname ve bildirgelerin son güne sıkışması nedeniyle muhasebe yazılımları sayesinde işlemler hızlı yapılabilmekte, işlemlerin yürütülebilmesi için gerekli zaman daha planlı olarak yönetilebilmektedir. Teknolojiyle birlikte yaşanan gelişmeler muhasebe alanında teknoloji kullanmanın zorunlu bir ihtiyaç olduğunu, teknoloji kullanmadan iş yapabilmenin mümkün olmadığını göstermektedir. Muhasebe alanıyla ilgili Türkiye'deki kurumsal insan kaynakları sitelerinde yer alan iş ilanları incelendiğinde, muhasebe yazılımları konusunda yüksek vasıflı muhasebe personel ve yöneticilerine ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Bu iş ilanlarında en dikkat çekici husus, aranılan nitelikler arasında firmaların lisans sözleşmesi yaptığı muhasebe yazılımlarına hâkim olan kişilerle çalışmak istediği yönündedir. Erturan ve Ergin (2018, s. 164)' e göre, muhasebe alanında gelişim kaydetmek isteyen meslek mensupları, muhasebe alan eğitimi haricinde, teknolojinin yoğun kullanıldığı çalışma faaliyetleri kapsamında teknolojik olarak daha donanımlı olmalı, sistem tasarlayabilme becerileri olmalı ve önceden olması muhtemel problemleri fark edip çözüm üretebilecek analitik düşünme kapasitesi yüksek kişiler olmalıdır. Uluslararası muhasebeciler federasyonu (IFAC), muhasebecilerin güvenilir finansal bilgiler verme konusunda sorumlu olduğunu belirtmiş ve bu amaçla eğitimle ilgili standartlar yayınlamıştır. Teknoloji ile ilgili olan bir standartta muhasebecilerin bilgi teknolojileri konusunda genel bir bilgiye sahip olması, bilgi teknolojilerinde kontrol işlemlerini yapabilmesi, bilgi sistemlerinin tasarımını yapıp yönetebilmesi gerektiği belirtilmiştir (Fidan, Aslan ve Subaşı, 2015, s. 36).

Teknolojiyi iyi kullanabilen meslek mensupları yazılımlar sayesinde işlemlerini çok hızlı ve kolay yapabilmekte, karşılaşılan sorunlara çözüm üretebilmekte, kendilerini yeterli gördüklerinden dolayı yaptıkları işten tatmin olmaktadır. Teknoloji kullanımı konusunda yeterli olamayan, işlemlerini tam olarak yapamayan, yazılımla ya da bilişim sistemleriyle ilgili herhangi bir sorunla karşılaştığında çözüm üretemeyen meslek mensupları ise kendilerini yetersiz hissettiklerinden yaptıkları işten tatmin olamamaktadırlar. Her geçen gün muhasebe alanındaki elektronik uygulamaların artması, meslek mensuplarının teknoloji yeterliliği konusundaki iş tatmini düzeylerini daha çok etkileyebilecektir.

Muhasebe alanında akıllı sistemlerin yaygınlaşması ile muhasebe mesleğinin tamamen dijitalleşmesi, muhasebe meslek mensuplarının müşavirlik faaliyetlerini ön plana çıkaracaktır. Defterler ve belgelerin, kayıtlar ve arşivler ile denetim faaliyetlerinin dijitalleşmesi teknolojik yeterliliklere sahip nicelik olarak az fakat nitelikli olan meslek mensuplarını gerekli kılmaktadır (Dursun, Ektik ve Tutcu, 2019, s. 270). Teknolojideki hızlı değişimler nedeniyle muhasebe mesleğinin yapısı değişime uğrayarak defter tutma faaliyetlerinden veri analizi, danışmanlık gibi konulara yönelecektir. Gelecekteki muhasebeciler, teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilen kişiler olacaktır. Muhasebe meslek mensuplarının vakit kaybetmeden bilişim teknolojileri konusunda yeterlilik kazanması ve bu teknolojiyi bir araç olarak kullanabilmesi, veri analizi konusunda kendisini geliştirmesi, stratejik planlamalar konusunda aktif rol alması mesleğinde uzun dönem kalıcı olmasını sağlayacaktır (Akdoğan ve Akdoğan, 2018, s. 12).

Yeni teknolojilerin uygulanması sırasında kişisel etkenlerden kaynaklı, yeni teknolojiye karşı direnme-ler olması mümkündür. Kişisel etkenler kişinin bilgi düzeyi, tecrübesi ve ustalığı ile ilgilidir. Teknolojik uygulama kişinin özellikleri ile uyumluysa olumlu, uyumsuzsa olumsuz tepkiler olması kaçınılmazdır (Şeremetlioğlu, 1993, s. 80). Bir yenilik kişilerin sosyal ve kültürel yapısıyla, değer yargılarıyla, ihtiyaçlarıyla ya da geçmişte sunulan bir takım düşüncelerle çatışma yaşayabilir ve bu durum yeniliğin kabul edilmesini engelleyebilir (Yücel ve Usluel, 2016, s. 8). Muhasebe meslek mensuplarından yeniliklere, teknolojik değişim ve gelişmelere uyum sağlayabilenler olabileceği gibi uyum sağlayamayanlar da olabilecektir. Bu durum onların mesleki anlamdaki ustalıklarının önemini etkileyebilecek ve teknolojiye uyum sağlayamayanların işlerini yürütürken iş tatmini düzeyleri bu durumdan olumsuz etkilenebilecektir. Mesleki bilgi düzeyi ne kadar yeterli olsa da uygulama aşamasındaki teknolojik beceri eksiklikleri bu kişilerde mutsuzluk meydana getirebilecek ve teknolojiyi benimsememe, eskiye özlem ya da teknolojiye direnme gibi durumları ortaya çıkarabilecektir. Ayrıca teknoloji kullanımının yasal zorunluluklar içermesi teknoloji kullanımı konusundaki sorunları artırabilecektir. Örneğin elektronik ortamda düzenlenmesi gereken belgelerin kâğıt ortamında düzenlenmesinin Vergi Usul Kanunu'nun 353. maddesi hükümlerine göre cezai yaptırımları bulunmaktadır. Teknoloji kullanma konusundaki beceri eksikliğinden dolayı işletmelerin cezai yaptırımlarla karşılaşması meslek mensuplarını iş tatmini yönünden olumsuz etkileyebilecektir.

Bir işin belirli bir süre baskısı altında sonuçlandırılması zorunluluğu, işin gerektirdiği yeterliliklerin personelin üzerinde olması ya da işten beklentinin yüksek olması ağır iş yükü olarak ifade edilmiştir (Kanbur, 2018, s. 127). Muhasebe meslek mensuplarının yapmış olduğu işlerin zaman kısıtı altında gerçekleşmesi, işin çeşitliliği ve mevzuatın sürekli olarak değişmesi meslek mensuplarının ağır iş yükü altında olduğunu göstermektedir. Kanbur (2018) tarafından ağır iş yükünün iş ve yaşam doyumu üzerindeki etkisi ile ilgili olarak yapılan araştırma sonuçlarına göre, ağır iş yükü çalışanların iş tatmin düzeylerini olumsuz yönde etkilemiş, ağır iş yükü altında çalışanların iş tatmin düzeylerinin düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Teknoloji kullanımı yukarıda da açıklandığı üzere muhasebe meslek mensuplarının iş yoğunluklarını önemli ölçüde azaltmaktadır. Muhasebe meslek mensuplarının iş yoğunluğunun azalması, onların iş tatmini üzerinde olumlu etki gösterebilecek aynı zamanda muhasebe meslek mensuplarının mesleki gelişimleri için kendilerine daha çok vakit ayırmalarını sağlayabilecektir.

Teknoloji kullanımı ile fiziki mekândan bağımsız olarak çalışma imkânı sağlanmış, tele çalışma adı verilen bu yöntemle insanlar yarı evde yarı ofiste çalışma ya da tam zamanlı evde çalışma imkânı elde

etmişlerdir. Bu çalışma tarzının işgörenlerin evden çalışmasıyla, ailesi ile iş yaşamını dengede tutabilmesi, işgörenlerin yaptığı iş üzerinde daha kontrollü davranabilmesi, esnek çalışabilme imkânı vermesi, ulaşma daha az para ayırması gibi faydaları bulunmaktadır (Kelleci 2003, ss. 28-29). Covid-19 döneminde birçok meslek mensubu mükellefleri ile iletişimi aksatmadan, evrakları e-posta ya da resimli mesaj olarak alıp, işlemlerini evden çalışarak yürütmüşlerdir. Kırel (1999), esnek çalışma süreleri, cinsiyet, iş tatmini ve iş bağlılığı arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında, günümüz şartlarındaki değişimin getirdiği sosyo-kültürel yapı ile birlikte, işle ilgili şartların işgörene yönelik düzenlenmesinin örgütsel bağlılık ve iş tatmini üzerinde olumlu etkiler gösterebileceğini tespit etmiştir. Taşlıyan, Engizek ve Gül (2017), çalışan kadınların iş tatmini, tükenmişlik ve esnek çalışmaları arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmalarında, çalışan kadınların mesai düzenlemelerinin esnek çalışma saatlerine göre yapılmasının, işlerinden elde edecekleri tatmin düzeyinin olumlu yönde artmasını sağlayabileceğini tespit etmişlerdir.

Teknoloji sayesinde iş görenlerin hem bilgi düzeyleri hem de alanlarındaki uzmanlık düzeylerinde gözle görülür artışlar meydana gelmiştir. Bu durum bilgi uzmanları ve bilgi çalışanlarının daha çok ücretler almasını sağlayacaktır (Höçük, 2007, ss. 79-80). E-defter, e-fatura gibi uygulamalar hem mesleki bilgi hem de teknoloji kullanımı konusunda uzmanlık gerektirdiğinden meslek mensupları bu uygulamalara tabi mükelleflerden daha fazla ücret talep edebilmektedirler. İmamoğlu, Kesin ve Erat (2004), tekstil sektörü çalışanları üzerinde yaptıkları araştırmada, ücret, kariyer beklentileri ve yaratıcılık ile iş tatmini arasındaki ilişkiyi incelemiş ve bu araştırma sonuçlarına göre ücret, kariyer beklentisi ve yaratıcılık değişkenlerinin hepsinin iş tatmini üzerinde olumlu etkileri olduğunu tespit etmişlerdir. Fakat kariyer beklentisinin etkisinin diğer değişkenlere göre fazla olduğu tespit edilmiştir.

Teknolojik altyapı, çalışmalarını bilgisayar ortamında yapanların devamlı olarak denetlenebilmelerine imkân vermektedir. Bilgisayar üzerinde ne kadar iş yapıldığı, ne kadar süre geçirildiği gibi bilgiler kaydedilmekte ve kaydedilen bu bilgiler daha sonra çalışanlar üzerinde ödül veya ceza yöntemi olarak kullanılabilir. Bu durum çalışanların iş tatminini olumsuz etkileyebilecektir (Kalay, 2009, s. 83). Türkiye Serbest Muhasebeci Mali müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) kayıtlarına göre muhasebe meslek mensuplarının yüzde 53,9'u bir işverene bağımlı çalışmakta, yüzde 46,1'i bağımsız çalışmaktadır (Türmob, 2021). Genel olarak yarım fazlasının bağımlı olarak çalıştığı muhasebe meslek mensuplarının işverenleri tarafından denetlenmesi doğaldır. Teknoloji kullanılarak yapılan personel kontrolünün iş tatminini olumlu olarak etkilediği yönünde araştırma sonuçları da mevcuttur. Sevim, Köseoğlu ve Acar (2015) tarafından teknoloji tabanlı kontrol sistemleri ile personelin bireysel performans, iş tatmini ve motivasyon üzerine etkisinin araştırıldığı çalışmada, taşımacılık firmalarında çalışan uzun yol sürücülerini ile yapılan araştırmanın sonuçlarına göre, teknoloji kullanmanın iş tatmini üzerinde olumlu etkileri olduğu tespit edilmiştir.

Kaldırımcı (2019) tarafından çalışanların yenilikçilik özellikleri, teknolojiye karşı tutumları ve iş tatmini ilişkisini incelemiştir. 200 beyaz yakalı ile yapılan çalışmada, işyerinde teknoloji kullanımının çalışanların iş tatminini olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir. Yine aynı çalışmada, çalışanların teknolojiye bakış açıları, ilgileri, teknolojik yetkinlikleri gibi değişkenlerin iş tatminleri üzerinde olumlu etkileri olduğu sonucuna varılmıştır.

Teknoloji kullanımının bir dalı olan, internet ve teknoloji ile insanların hayatına giren sosyal medya ve sosyal ağlar konusunda yapılan araştırma sonuçlarına göre sosyal medya veya sosyal ağların kullanımı iş tatminini olumlu yönde etkilemektedir. Akgemci, Ada ve Korkmaz (2016) tarafından sosyal ağların örgüt içi iletişim vasıtası olarak kullanımının iş tatmini ve örgütsel bağlılığa etkisi ile ilgili turizm çalışanları üzerinde yapılan araştırma sonuçlarına göre, sosyal medya örgüt içi iletişimde kullanıldığında iş tatminini olumlu yönde etkilemektedir. Kaldırımcı (2019) tarafından yapılan çalışmada, çalışanların sosyal medya kullanımı iş tatminlerini olumlu etkilemekte, sosyal medya kullanımı arttıkça iş tatmini de artmaktadır. Konuyla ilgili bir başka çalışmayı Başer, Türkmenoğlu ve Çil (2016), Ankara’da özel ve kamu olmak üzere hizmet sektöründe çalışan personele yönelik yapmıştır. Bu araştırma sonuçlarına göre, büro personelinin sosyal medya kullanımının iş tatmini üzerinde olumlu etkisi olduğu, sosyal medya kullanımı ve seviyesi arttıkça iş tatmininin de olumlu etkilendiği tespit edilmiştir.

İşletmede teknoloji kullanımıyla birlikte çalışanlar zaman zaman kısa aralar verip kişisel nitelikte internet gezintileri yapabilmektedirler. Bu kısa molalar sanal kaytarma olarak değerlendirilmektedir. Arpacıoğlu (2019) tarafından sanal kaytarma, iş tatmini ve işten ayrılma niyeti konusunda yapılan araştırma sonuçlarına göre basit düzeydeki sanal kaytarma davranışının işgörenlerin iş tatmini üzerinde olumlu etkisi olduğu neticesine varılmıştır. Uzun süren mesai saatlerinde çalışan kişilerin kısa aralar vermesi ve bu kısa arada internette oyalanması, iş tatmininin artması sonucunu doğurabilmekte ve çalışan kişi hem psikolojik olarak hem de fiziki yönden stresini azaltarak işine konsantre olabilmektedir.

Teknolojinin iş tatmini üzerindeki etkileri ile ilgili yurtdışında da bazı çalışmalar yapılmıştır. Limbu, Jayachandran ve Babin (2014) tarafından Hindistan’da ilaç sektöründe faaliyet gösteren satış temsilcileri üzerinde yapılan çalışmada, bilgi ve iletişim teknolojilerinin iş tatminiyle olan ilişkisi incelenmiş ve satış teknolojisi yöneliminin moderatör etkisi test edilmiştir. Bu araştırmanın sonuçlarına göre, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma eğilimi ve yeterliliğinin, satış performansı aracılığıyla iş tatminini artırdığı, teknoloji yönelimi yüksek olan satış temsilcilerinin iş tatmini düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Attar ve Sweis (2010) tarafından Ürdün’de inşaat sektöründe yer alan müteahhitlik firmalarında çalışanlara yönelik teknolojinin benimsenmesi ve iş tatmini arasındaki ilişkinin tespiti için yapılan çalışmada, teknolojiye daha çok yatırım yapılmasının iş tatminini artırdığı sonucuna varılmıştır.

3. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırma, muhasebe meslek mensuplarının teknoloji kullanım düzeylerinin iş tatminleri üzerindeki etkisini belirlemeyi amaçlamaktadır.

Teknolojideki hızlı değişim ve iş yapma usullerinin teknoloji yoğun hale gelmesi çalışanların işleri ve işletmeleri ile olan ilişkileri yanında işlerinden duydukları tatmini de doğrudan etkilemektedir. Muhasebe meslek mensupları da işlerini yaparken manuel yöntemler yerine her geçen gün daha fazla teknoloji yazılım ve donanımlarını kullanmaktadır. Teknoloji kullanımına yatkın olanların yaptıkları işten tatmin olacakları yatkın olmayanların işlerinde tatminsizlik yaşayacakları beklenmektedir. Teknolojik gelişmeler konusunda muhasebe uygulayıcılarına katkı sağlaması bakımından araştırmanın muhasebe odaları ve birlikleri tarafından dikkate alınacağı düşünülmektedir.

3.2. Araştırmanın Varsayımları ve Sınırlılıkları

Araştırmaya katılım sağlayan meslek mensuplarının araştırma kapsamındaki önermelere yanıt verirken kişisel iradesiyle katılım gösterdikleri ve gerçek düşüncelerini yansıttıkları kabul edilmiştir. Araştırmanın Covid-19 pandemisi döneminde yapılması yüz yüze anket yönteminin uygulanmasında sosyal mesafe kuralları açısından problem teşkil ettiğinden çevrimiçi yöntemler daha çok kullanılmıştır.

3.3. Araştırmanın Yöntemi

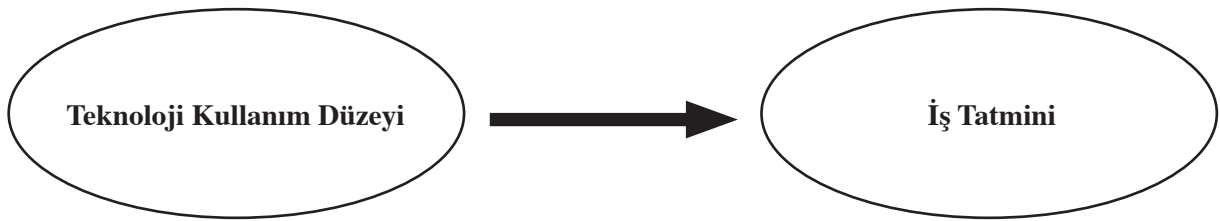
Muhasebe meslek mensuplarının teknoloji kullanım düzeylerinin iş tatminleri üzerindeki etkisini belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama tekniği olarak anket yöntemi kullanılmıştır.

Araştırma için Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu' nun 02/03/2021 tarih ve E--804.01-2103020050 sayılı izni alınmıştır. Hazırlanan anket formu uygulanırken Kişisel Verilerin Korunması Kanunu' na göre anket yapılan kişilerin açık rıza beyanları alınmış ve bu beyanla birlikte ankete katılımın gönüllülük esasına göre olduğu, ad-soyad gibi kişisel bilgilerin alınmayacağı, toplanan verilerin yalnızca bu bilimsel çalışmada kullanılacağı bilgisine anket formunda yer verilmiştir.

3.4. Araştırmanın Modeli ve Hipotezi

Araştırmanın hipotezi “Muhasebe meslek mensuplarının teknoloji kullanım düzeyi iş tatminlerini pozitif ve anlamlı etkiler” şeklinde belirlenmiştir.

Araştırma kapsamında test edilmek istenen hipotezin yer aldığı araştırma modeli aşağıdaki şekilde verilmiştir.

Şekil 1. Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modelinde muhasebe meslek mensuplarının teknoloji kullanım düzeyini ölçen bağımsız değişken teknoloji kullanım düzeyi; yenilik, teknoloji çılgınlığı ve teknolojik bilinç olmak üzere üç değişkenden oluşmaktadır. Yenilik değişkeni teknolojideki değişme ve gelişmelerin, inovasyonun takip edilmesinin etkilerini ele almaktadır. Teknoloji çılgınlığı değişkeni, teknolojinin zorunlu ihtiyaçlar dışında kullanılmasının etkilerini ele almaktadır. Teknolojik bilinç değişkeni teknoloji kullanımının zorunlu bir ihtiyaç nedeniyle kullanılmasının etkilerini ele almaktadır.

Araştırmada muhasebe meslek mensuplarının iş tatminini ölçen bağımlı değişken iş tatmini, içsel ve dışsal tatmin olmak üzere iki alt değişkenden oluşmaktadır. İçsel tatmin muhasebe meslek mensuplarının güvenlik, ahlaki değerler, başarı gibi içsel unsurlardan duyduğu tatmini ele alırken dışsal tatmin muhasebe meslek mensubunun iş arkadaşları, çevresi ve müşterilerinin gösterdiği davranışlardan duyulan tatmini ele almaktadır.

3.5. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Kahramanmaraş'ın merkez ilçeleri, Onikişubat ve Dulkadiroğlu'nda faaliyet gösteren muhasebe meslek mensupları almaktadır. TÜRMÖB kayıtlarına göre Kahramanmaraş'ta toplam 658 muhasebe meslek mensubu bulunmaktadır. 658 kişilik evrenden yüzde 95 güvenilirlik payı içerisinde yüzde 5 hata payı dikkate alınarak örneklem büyüklüğü 243 olarak hesaplanmaktadır.

3.6. Araştırmanın Ölçekleri

Muhasebe meslek mensuplarının teknoloji kullanım düzeyinin iş tatmini üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla kullanılan ölçeklerin uygulanmasıyla ilgili izinler alınmış olup ölçeklere ilişkin bilgiler aşağıda detaylı olarak belirtilmiştir. Ölçekteki verilerin analizlerinin yapılmasında SPSS 22.0 programı ile AMOS 23.0 paket programları kullanılmıştır.

Teknoloji kullanım düzeyini ölçmek için kullanılan teknoloji kullanım ölçeği 13 maddeden oluşmaktadır. Zincirkıran ve Tiftik (2014) tarafından geliştirilen ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik testleri Aksoy (2018) tarafından yapılmıştır. “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum”, “Kesinlikle Katılıyorum” şeklindeki beş aşamalı Likert tipi ölçekle değerlendirilmektedir.

Ölçekteki önermelerle ilgili yanıtların normal dağılım gösterdiği belirlenmiş, ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek amacıyla keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizleri yapılmıştır. Yapılan keşfedici faktör analizi neticesinde çapraz yüklenim nedeniyle ölçeğin 6. maddesi (Yeni çıkan teknolojik bir ürünü (cep telefonu, tablet, dizüstü vb.) teknoloji takip etmek için satın alırım) analizden çıkarılmıştır. Bu maddede yer alan ifadenin örneklem tarafından tam olarak anlaşılmadığından dolayı iki faktöre de yüklendiği ve iki faktör arasındaki yük değerlerinin yüzde 10'dan daha küçük olduğu belirlenmiştir. 6. Madde çıkarılıp yeniden yapılan bu analiz sonucunda KMO katsayısında .80 değeri elde edilmiş, Barlett testi ki-kare değeri istatistiksel olarak ($\chi^2=898,58$; $p<.00$) anlamlı bulunmuştur. Faktör yüklerinin, .56 ile .84 arasında değiştiği tespit edilmiş, cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .75 olarak tespit edilmiştir. 10. maddede yer alan “teknolojik bir ürünü sosyal statüm nedeniyle satın alırım” ifadesi ölçeğin orijinal yapısında teknoloji çılgınlığı faktöründe yer alırken keşfedici faktör analizi sonucunda teknolojik bilinç faktörü içerisinde yer almıştır. Çalışmada yer alan kişiler muhasebe meslek mensubu olduğundan ve beyaz yakalı çalışanların oluşturduğu bir kariyer mesleği olduğundan hareketle 10. maddede yer alan ifadenin teknolojik bilinç faktörü içerisinde kabul edilmesinin uygun olabileceği değerlendirilmiştir. Ölçeğin orijinal yapısında olduğu gibi üç faktörlü yapıya uygunluk gösterdiği belirlenmiştir.

Yapılan doğrulayıcı faktör analizi ile ölçeğin üç faktörlü yapıya sahip olduğu belirlenmiş, uyum iyiliği ile ilgili değerlerin kabul edilebilir düzeyde olduğu ve standardize edilmiş faktör yüklerinin, .13 ile .83 arasında değiştiği tespit edilmiştir.

İş tatminini ölçmek amacıyla Minnesota iş tatmini ölçeği kullanılmıştır. Minnesota iş tatmini ölçeği, Baycan (1985) tarafından Türkçe'ye çevrilmiş, geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. 20 maddeden oluşan ölçek içsel, dışsal ve genel tatmin düzeyini ölçmektedir. “Hiç memnun değilim”, “Memnun değilim”, “Kararsızım”, “Memnunum”, “Çok Memnunum” şeklindeki beş aşamalı Likert tipi ölçekle değerlendirilmektedir.

Ölçekte önermelerle ilgili yanıtların normal dağılım gösterip göstermediğinin anlaşılması için Kolmogorov Smirnov testi yapılmış ve $p < .05$ değeri elde edildiği için bu teste göre normallik sağlanamamıştır. Normallliği sağlamak adına çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmış, aşırı uç gösteren 8 kişinin yanıtlarının analizden çıkarılmasına karar verilmiştir. Ölçekteki önermelere verilen yanıtların normal dağılımı sağlandıktan sonra doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Minnesota iş tatmini ölçeğiyle ilgili yurt içinde birçok çalışma bulunmaktadır. Kaya (2007)'nin, Otel İşletmeleri İşgörenlerinin İş Tatminini Etkileyen Faktörler: Geliştirilen Bir İş Tatmini Ölçeği çalışması, Çelen, Teke ve Cihangiroğlu (2013)'nin, Örgütsel Bağlılığın İş Tatmini Üzerine Etkisi: Gülhane Askeri Tıp Fakültesi Eğitim Hastanesinde Bir Araştırma konulu çalışmaları Minnesota iş tatmini ölçeğinin kullanıldığı bazı çalışmalardır. Minnesota iş tatmini ölçeği Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapıp Türk Kültürüne uyarlanmış ve birçok defa yapılan çalışmalarda kullanılmış olduğundan ölçeğin yapı geçerliliği için keşfedici faktör analizi yapılmadan doğrulayıcı faktör analizi yapılmasına karar verilmiştir. Ölçeğin cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .90 olarak belirlenmiştir.

Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda iş tatmini ölçeğinde yer alan ve faktör yükleri düşük bulunan 2. Madde (Mesleğimden, bağımsız çalışma imkânı olması bakımından), 5. Madde (Mesleğimden, mükelleflerimin muhasebecilere karşı davranış tarzı açısından), 6. Madde (Mesleğimden, mükelleflerimin karar verme konusundaki yeterliliği açısından) ve 13. Madde (Mesleğimden, yaptığım iş karşılığında aldığım ücret yönünden) olmak üzere toplam dört madde çıkarılarak ölçek 16 maddeye indirilmiştir. Düşük faktör yükleri nedeniyle analizden çıkarılan bu maddelerin örneklem tarafından doğru anlaşıl-maması nedeniyle faktör yüklerinin düşük çıktığı düşünülmektedir.

Analiz sonuçlarına göre ölçeğin, içsel ve dışsal iş tatmini olarak iki faktörlü yapıya uyum sağladığı belirlenmiş olup uyum iyiliği ile ilgili değerlerin kabul edilebilir düzeyde olduğu ve standardize edilmiş faktör yüklerinin, .43 ile .72 arasında değiştiği tespit edilmiştir.

3.7. Bulgular

Araştırmadan elde edilen bulgular örneklemden elde edilen bulgular ve hipotez testine ilişkin bulgular olmak üzere iki başlıkta incelenecektir.

3.7.1. Örneklem İlişkin Bulgular

Muhasebe meslek mensuplarının yaptıkları işler genel hatları itibarıyla benzer işler olduklarından araştırmanın evreni homojen bir yapıya sahiptir. Bu yüzden çalışmada tesadüfi örnekleme ile 300 kişiye anket uygulanması planlanmış, 271 kişiye online ve klasik yöntemle anket uygulanmıştır. Planlanandan daha az anket yapılma nedeni, anket gönderilen 300 kişiden 271'inin geri dönüş sağlamasıdır. 271 katılımcıdan toplanan veriler incelendiğinde 8 katılımcı anketi özensiz doldurduğundan (veriler normallik testinde aşırı uç gösterdiğinden) bu katılımcıya ait veriler analizden çıkarılarak analize 263 katılımcının

verisiyle devam edilmiştir. Analizi yapılan 263 katılımcıyla ilgili şu demografik bilgilere ulaşılmıştır. Katılımcıların yüzde 19,8' i (n=52) kadın, yüzde 80,2' si (n=211) erkek, yüzde 14,8' i (n=39) 29 yaş ve altı, yüzde 21,7' si (n=57) 30-35 yaş aralığında, yüzde 22,8' i (n=60) 36-40 yaş aralığında, yüzde 18,6' sı (n= 49) 41-45 yaş aralığında, yüzde 22,1' i (n=58) 46 ve yukarısı yaş aralığındadır. Katılımcıların yüzde 5,7' si (n=15) lise mezunu, yüzde 5,3' ü (n=14) yüksekokul mezunu, yüzde 74,9' u (n=197) üniversite mezunu, yüzde 14,1' i (n=37) yüksek lisans mezunudur. Katılımcıların yüzde 21,3' ü (n=56) 0-5 yıl arası, yüzde 18,6' sı (n=49) 6-10 yıl, yüzde 21,3' ü (n=56) 11-15 yıl, yüzde 19,4' ü (n=51) 16-20 yıl, yüzde 19,4' ü (n=51) 21 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahiptir. Ayrıca katılımcıların yüzde 7,2' si (n=19) serbest muhasebeci, yüzde 92,4' ü (n=243) serbest muhasebeci mali müşavir, binde 4'ü (n=1) yeminli mali müşavir unvanına sahip olmakla birlikte yüzde 50,6' sı (n=133) bağımsız olarak kendi işyerinde çalışmakta, yüzde 8,7' si (n=23) ortak olarak çalışmakta, yüzde 40,7' si ise (n=107) ücretli olarak bir firmada çalışmaktadır.

3.7.2. Hipotez Testine İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında ilk olarak bağımsız değişken teknoloji kullanım düzeyinin ve alt boyutlarının, bağımlı değişken iş tatmini ve alt boyutları üzerinde etkisi olup olmadığını belirlemek amacıyla korelasyon değerlerine bakılmıştır. Teknoloji kullanım düzeyi, iş tatmini, yenilik, teknoloji çılgınlığı, teknolojik bilinç, iç tatmin ve dış tatmin değişkenlerine ilişkin verilerin ortalama değerleri, standart sapma değerleri ve aralarındaki korelasyon değerleri belirlenmiş ve değerler Tablo 1' de sunulmuştur.

Tablo 1. Verilere İlişkin Ortalama Değerler, Standart Sapma Değerleri ve Korelasyon Değerleri

Değişkenler	Ort.	Ss.	1	2	3	4	5	6	7
1) Teknoloji Kull. Düzeyi	3.24	.53	(.71)						
2) İş Tatmini	3.63	.63	.39**	(.89)					
3) Yenilik	3,81	.78	.73**	.35**	(.79)				
4) Teknoloji Çılgınlığı	2,15	.93	.62**	.15**	.01	(.83)			
5) Teknolojik Bilinç	3,79	.71	.59**	.29**	.33**	.10	(.72)		
6) İçsel Tatmin	3,71	.61	.38**	.97**	.36**	.11	.28**	(.84)	
7) Dışsal Tatmin	3,47	.81	.35**	.90**	.26**	.20**	.24**	.76**	(.77)

**P<.05 ( )Güvenilirlik

Tabloda görüldüğü üzere yenilik ile teknoloji çılgınlığı, teknoloji çılgınlığı ile teknolojik bilinç, teknoloji çılgınlığı ile içsel tatmin hariç diğer tüm değişkenler arasında pozitif ve anlamlı ilişki bulunmaktadır. Analize tabi tutulan değişkenlere ilişkin güvenilirlik (cronbach alfa) katsayıları tabloda parantez içerisinde gösterilmiştir.

Korelasyon analizi sonucu elde edilen bulgular, bağımsız değişken teknoloji kullanım düzeyinin bağımlı değişken iş tatmini üzerinde etkisinin olabileceği düşüncesini oluşturmuştur. Teknoloji kullanım düzeyi değişkeninin iş tatmini değişkeni üzerindeki etkisini test etmek amacıyla basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Bu analiz sonuçları Tablo 2' de sunulmuştur.

Tablo.2 Teknoloji Kullanım Düzeyinin İş Tatmini Üzerindeki Etkisi

Değişkenler	İş Tatmini		
	B	Ss.	Beta
Teknoloji Kullanım Düzeyi	.46	.07	.39***
SABİT	2.126	.22	

$R^2=.16$; Düz $R^2=.15$; $F_{(1,261)}=48,04$; *** $p<.001$

Teknoloji kullanım düzeyinin iş tatmini üzerindeki etkisini belirlemek için yapılan basit doğrusal regresyon analizi sonuçları istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur [$F_{(1,261)}=48,04$, $p<.001$]. Değişkenler arasındaki basit doğrusal ilişkiye ait regresyon denklemi iş tatmini= 2,126+.46 (Teknoloji kullanım düzeyi) şeklindedir. Analiz sonucunda düzeltilmiş R^2 değeri 0,15' dir. Bulunan bu değere göre iş tatminindeki %15' lik varyansın teknoloji kullanım düzeyine bağlı olduğu görülmektedir.

Korelasyon analizi sonuçları, bağımsız değişkenin alt boyutlarının bağımlı değişkenin alt boyutları üzerinde etkisi olabileceği düşüncesini oluşturmuştur. Bu etkiyi belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmış, sonuçları aşağıdaki Tablo 3' de sunulmuştur.

Tablo 3. Teknoloji Kullanım Düzeyinin İçsel ve Dışsal İş Tatmini Üzerindeki Etkisi (Regresyon Analizi)

Değişkenler	İçsel İş Tatmini			Dışsal İş Tatmini		
	B	Ss.	Beta	B	Ss.	Beta
Yenilik	.24	.05	.31**	.21	.06	.21**
Teknoloji Çılgınlığı	.06	.04	.10	.15	.05	.18*
Teknolojik Bilinç	.15	.05	.17**	.18	.07	.16**
SABİT	2.120	.226		1.661	.309	

İçsel İş Tatmini: $R^2=.17$; Düz $R^2=.16$; $F_{(3,259)}=17,76$; ** $p<.01$

Dışsal İş Tatmini: $R^2=.13$; Düz $R^2=.12$; $F_{(3,259)}=12,46$; ** $p<.01$; * $p<.05$

Teknoloji kullanım düzeyinin içsel iş tatmini üzerindeki etkisini test etmek amacıyla yapılan çoklu regresyon analiz sonuçları istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur [$F_{(3,259)}=17,76$, $p<.01$], düzeltilmiş R^2 değeri Düz $R^2=.16$. Bu sonuç içsel iş tatminindeki yüzde 16 oranındaki varyansın yenilik, teknoloji çılgınlığı ve teknolojik bilinç tarafından açıklandığını göstermektedir. Fakat tabloda yer alan beta katsayıları incelendiğinde tüm bağımsız değişkenler regresyon modeline dâhil edildiği zaman içsel iş tatminini açıklamada yenilik değişkeninin ($\beta=.31$, $p<.01$) ve teknolojik bilinç değişkeninin ($\beta=.17$, $p<.01$) anlamlı katkısı vardır. Teknoloji çılgınlığı değişkeninin ise ($\beta=.10$, $p>.05$) anlamlı katkısı yoktur.

Teknoloji kullanım düzeyinin dışsal iş tatmini üzerindeki etkisini test etmek amacıyla yapılan çoklu regresyon analiz sonuçları istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur [$F_{(3,259)}=12,46$, $p<.01$], düzeltilmiş R^2 değeri $Düz R^2=.12$. Bu sonuç dışsal iş tatminindeki yüzde 12 oranındaki varyansın yenilik, teknoloji çılgınlığı ve teknolojik bilinç tarafından açıklandığını göstermektedir. Tabloda yer alan beta katsayıları incelendiğinde tüm bağımsız değişkenler regresyon modeline dâhil edildiği zaman dışsal iş tatminini açıklamada yenilik değişkeninin ($\beta=.21$, $p<.01$), teknolojik bilinç değişkeninin ise ($\beta=.16$, $p<.01$), teknoloji çılgınlığı değişkeninin ($\beta=.18$, $p<.05$) anlamlı katkısı bulunmaktadır.

Yapılan analiz sonuçları, test edilen modelin anlamlı olduğunu ve modelin genellenebilir olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlardan hareketle, çalışmanın hipotezi olan muhasebe meslek mensuplarının teknoloji kullanım düzeylerinin iş tatmini üzerinde pozitif ve anlamlı etkisi vardır hipotezi kabul edilmiştir.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırma ile muhasebe meslek mensuplarının teknoloji kullanım düzeylerinin içsel ve dışsal iş tatminleri üzerindeki etkileri incelenmiştir. Bu amaçla Kahramanmaraş'ın merkez ilçeleri Onikişubat ve Dulkadiroğlu'nda faaliyet gösteren muhasebe meslek mensupları üzerinde uygulamalı bir çalışma yapılmış ve muhasebe meslek mensuplarının teknoloji kullanım düzeylerinin iş tatmini üzerindeki etkileri açıklanmaya çalışılmıştır. Yapılan çalışma ile bir kariyer mesleği olan muhasebe hizmetleri alanında konu edilen değişkenlere ilişkin bulgular elde edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen analiz sonuçları incelendiğinde, muhasebe meslek mensuplarının teknoloji kullanım düzeylerinin iş tatmini üzerindeki etkisi anlamlı bulunmuştur. Daha önceki çalışmalarda muhasebe meslek mensuplarının teknoloji kullanımının iş tatmini üzerindeki etkisi ile ilgili bir çalışma yapılmamış olduğundan benzer konulardaki çalışmalar dikkate alınmıştır. Analiz sonuçlarından elde edilen bulgular benzer nitelikte yapılan çalışmalardaki sonuçlarla uyumludur. Sevim, Köseoğlu ve Acar (2015) tarafından uzun yol sürücülerinde yapılan çalışmada, teknoloji kullanımının iş tatmini üzerindeki etkisi regresyon modelinde anlamlı ve pozitif olarak bulunmuş, açıklanan varyansın yüzde 37,5 olduğu görülmüştür ($F=166,521$; $R^2=37,5$; $p\leq.000$). Yine Kaldırımcı (2019) tarafından beyaz yakalı çalışanlar üzerinde yapılan çalışmada, dijital teknolojiye yönelik tutum ve alt boyutları, yenilikçilik ile iş tatmini arasındaki ilişki Pearson korelasyon katsayısı ile tespit edilmiştir. Çalışanların dijital yetkinlikleri ile iş tatmini arasında düşük derecede ($0\leq r=.291\leq 1$, $p<.01$), teknolojinin bilinçli tüketimi ile iş tatmini arasında düşük derecede ($0\leq r=.305\leq 1$, $p<.01$), bireysel yenilikçilik ile iş tatmini arasında düşük derecede ($0\leq r=.305\leq 1$, $p<.01$), teknolojiye ilgi ile iş tatmini arasında düşük derecede ($0\leq r=.299\leq 1$, $p<.01$), işyerinde teknoloji kullanımı ile iş tatmini arasında düşük derecede ($0\leq r=.341\leq 1$, $p<.01$), sosyal ağ kullanımı ile iş tatmini arasında düşük derecede ($0\leq r=.310\leq 1$, $p<.01$) pozitif ve anlamlı yönde ilişki tespit edilmiştir. Attar ve Sweis (2010) tarafından yapılan çalışmada teknolojinin benimsenmesinin iş tatmini üzerindeki etkisi regresyon modelinde pozitif ve anlamlı olarak bulunmuş, açıklanan varyansın yüzde 28,3 olduğu görülmüştür ($F=2,679$; $R^2=28,3$; $p\leq.05$). Yine teknolojinin alt boyutlarından olan sosyal ağların iş tatmini üzerindeki etkisiyle ilgili kamu ve özel sektör büro çalışanları üzerinde Başer, Türkmenoğlu ve Çil (2016) tarafından yapılan çalışmada, büro personelinin sosyal ağları kullanmasının iş tatminine etkisi korelasyon analiziyle test edilmiş, güçlü derecede pozitif ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($0\leq r=.720\leq 1$, $p<.01$).

Bu benzer çalışmaların sonuçlarından da görüleceği üzere teknoloji kullanımının iş tatmini üzerinde kimi çalışmalarda düşük derecede kimi çalışmalarda güçlü derecede pozitif ve anlamlı ilişkisi olduğu tespit edilmiştir.

Muhasebe meslek mensuplarının teknoloji kullanım düzeylerinin iş tatmini üzerindeki etkisinin araştırıldığı bu çalışma, özgün bir çalışma niteliğinde olduğu için muhasebe meslek mensuplarının bağlı olduğu TÜRMOB tarafından çalışmanın dikkate alınması ve muhasebe meslek mensuplarının teknoloji kullanım düzeylerinin artırılması için TÜRMOB ya da bağlı meslek odaları tarafından giderek artan elektronik uygulamaları da kapsayacak şekilde hizmet içi eğitimler verilmesi faydalı olabilecektir.

Araştırmayla ilgili bazı sınırlılıklar bulunmaktadır. Araştırmanın sadece bir il merkezinde yapılmış olması ve sadece bir meslek grubunda yapılması önemli bir sınırlılıktır. Farklı şehirlerde ya da benzer sektörlerde çalışmalar yapılması farklı sonuçlar ortaya koyabilir. Gelecekteki araştırmalarda farklı coğrafi bölgelerdeki muhasebe meslek mensuplarının teknoloji kullanım düzeylerinin iş tatminleri üzerindeki etkileri ile teknoloji kullanım düzeyinin diğer benzer serbest meslek faaliyetinde bulunan grupların (avukat, doktor, mimar gibi) iş tatminleri üzerindeki etkileri araştırma konusu olabilir. Özellikle evden çalışmanın popüler olduğu günümüz şartlarında mesleki birlikler kendi üyelerinin evden çalışırken teknoloji kullanım düzeylerini tespit ederek eğitim faaliyetleri düzenleyebilirler. Ayrıca yapılan keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizlerinde birden fazla önermenin çıkarılması nedeniyle gelecekteki çalışmalarda araştırmacıların teknoloji kullanım düzeyini ve iş tatminini ölçen farklı ölçekler kullanmaları önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Acar, S. (2006). Bilgi Teknolojisindeki Gelişmelerin Ofis Sistemleri Üzerindeki Etkisi ve Ofislerde Görsel Otomasyon Ofislerde Görsel Otomasyon. Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, (1), 49-70.
- Akdoğan, N. ve Akdoğan, M.U. (2018). Büyük Veri Bilişim Teknolojisindeki Gelişmelerin Muhasebe Uygulamalarına ve Muhasebe Mesleğine Etkisi, Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, (55), 1-14.
- Akgemci, T., Ada, S. ve Korkmaz, E.V. (2016). Örgütsel İletişim Aracı Olarak Sosyal Medya Kullanımının İş Tatmini ve Örgütsel Bağlılığa Etkisi. IMUCO 2016 Bildiriler Kitabı, 574-585.
- Akkoyun, B. (2015). Teknoloji Yönetiminin Başarısında Örgütsel Yapı ve İnsan Kaynakları Yönetimi Unsurlarının Etkisi Üzerine Bir Araştırma. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Aksoy, C. (2018). Teknoloji Kullanım Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenilirliğinin Ölçülmesi: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 8 (15), 1111-1131.
- Altunoğlu, A.E. ve Karaman, F. (2005). İş Tatmini ve Organizasyon Yapısı: Kamu Üniversiteleri Üzerine Ampirik Bir İnceleme. H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 23 (2), 83-97.
- Arpacıoğlu, Y. (2019). Sanal Kaytarma, İş Tatmini ve İşten Ayrılma Niyeti İlişkileri Üzerine Görgül Bir Araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Attar, G.A ve Sweis, R.J. (2010). The Relationship Between Information Technology Adoption and Job Satisfaction in Contracting Companies in Jordan ITcon Journal of Information Technology in Construction (15), 44-63.
- Baycan, A. (1985). Analysis of Several Aspects of Job Satisfaction Between Different Occupational Groups. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Başer, F., Türkmenoğlu, G. ve Çil B. (2016). Hizmet Sektöründe Çalışan Büro Personelinin Sosyal Medya Kullanımı ve İş Doyumu. Sosyal Bilimler Dergisi, (48), 1-18.
- Çarıkcı, H.İ. ve Oksay, A. (2004). Örgütsel Yapı ve Meslek Farklılıklarının İş Tatmini Üzerindeki Etkileri. Hastane Çalışanları Üzerinde Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi, 9 (2), 157-172.
- Çelen, Ö., Teke, A. ve Cihangiroğlu M. (2013). Örgütsel Bağlılığın İş Tatmini Üzerine Etkisi: Gülhane Askeri Tıp Fakültesi Eğitim Hastanesinde Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18 (3), 399-410.
- Demir, B. (2012). Muhasebeye Yön Veren Gelişmeler ve Meslek Yüksekokullarında Verilen Muhasebe Eğitime Yansımaları. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 1(4), 109-120.
- Dursun, G.D., Ektik, D. ve Tutcu, B. (2019). Mesleğin Dijitalleşmesi: Muhasebe 4.0. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD), 6 (6), 263-271.
- Erdut, T. (1998). Yeni Teknolojilerin İş İlişkisi Üzerine Etkisi. Türk Ağır Sanayi ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası Yayını (TÜHİS), İzmir.
- Erkuş, A., Turunç, Ö. ve Yücel, R. (2011). Örgütsel Adalet ve Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkilerde İçsel ve Dışsal İş Tatmininin Aracılık Rolü: Bankacılık Sektöründe Bir Araştırma. Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 6 (1), 245-270.
- Erturan, İ.E. ve Ergin, E. (2018). Muhasebe Mesleğinde Dijitalleşme: Endüstri 4.0 Etkisi. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6 (72), 153-165.
- Eryılmaz, S. (2018). Öğrencilerin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterliliklerinin Belirlenmesi: Gazi Üniversitesi, Turizm Fakültesi Örneği. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 17 (65), 37-49.

- Fedotova, N. (2005). Organizasyon Yapısı ve Teknoloji. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Fidan, M.E., Aslan, Ü. ve Subaşı, Ş. (2015). Muhasebe Derslerinde Teknoloji Kullanımı İle İlgili Öğrenci Görüşleri. *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies*, 1 (2), 34-61.
- Geçer, A.K. ve Dağ, F. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi: Kocaeli Üniversitesi Örneği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (1), 20-44.
- Hacıhasanoğlu, T. ve Karaca, N. (2014). Bağımsız Çalışan Muhasebe Meslek Mensuplarının ve Muhasebe Çalışanlarının Tükenmişlik, İş Tatmini ve Stres Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19 (4), 153-170.
- Höçük, Ö. (2007). Bilişim Teknolojilerinin Büro Faaliyetleri Üzerine Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İmamoğlu, Z.S., Keskin, H. ve Erat, S. (2004). Ücret, Kariyer ve Yaratıcılık ile İş Tatmini Arasındaki İlişkiler: Tekstil Sektöründe Bir Uygulama. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11 (1), 167-176.
- Kalay, F. (2009). Bilişim Teknolojilerinin İş Stresi ve İş Doyumu Üzerindeki Etkileri: Kuram ve Türk Bankacılık Sektöründe Bir Uygulama. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Kaldırımçı, A. (2019). Çalışanların İnovatif Özellikleri ve Dijital Uygulamalara Yönelik Tutumları İle İş Tatmini İlişkisi: İmmib Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kanbur, E. (2018). Aşırı İş Yükünün İş ve Yaşam Doyumu Üzerindeki Etkisi: İşe Bağlı Gerginliğin Aracı Rolü. *İş ve İnsan Dergisi*, 5 (2), 125-143.
- Kaya, İ. (2007). Otel İşletmeleri İşgörenlerinin İş Tatminini Etkileyen Faktörler: Geliştirilen Bir İş Tatmin Ölçeği. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (2), 355-372.
- Kelleci, M.A. (2003). Bilgi Ekonomisi, İşgücü Piyasasının Temel Aktörleri ve Eşitsizlik: Eğilimler, Roller, Fırsatlar ve Riskler. DPT Yayınları, Ankara.
- Kırel, Ç. (1999). Esnek Çalışma Saatleri Uygulamalarında Cinsiyet, İş Tatmini ve İş Bağlılığı İlişkisi. *İşletme Fakültesi Dergisi*, 28 (2), 115-136.
- Koroğlu, Ö. (2012). İçsel ve Dışsal İş Doyum Düzeyleri İle Genel İş Doyum Düzeyi Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi: Turist Rehberleri Üzerinde Bir Araştırma. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 13 (2), 275 – 289.
- Limbu, Y.B., Jayachandran, C. ve Babin, B.J. (2014). Does Information and Communication Technology Improve Job Satisfaction? The Moderating Role of Sales Technology Orientation. *Industrial Marketing Management*, 1236-1245.
- Marşap, B. (1996). Muhasebe Mesleği, Fonksiyonları ve Meslek Mensuplarının Nitelikleri. *Yaklaşım Dergisi*, 4(37), 119-124.
- Okan, T. ve Demir, H. (2009). Teknoloji, Örgüt Yapısı ve Performans Arasındaki İlişkiler Üzerine Bir Araştırma. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 10 (1), 57-72.
- Özdemir, F. (2006). Örgütsel İklimin İş Tatmin Düzeyine Etkisi: Tekstil Sektöründe Bir Araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Sevim, E., Köseoğlu, A.M. ve Acar A.Z. (2015). The Effects Of Technology Based Control Systems On Workplace Behavior Of The Workers In Logistics Sector. *Journal of Management, Marketing & Logistics - JMML* 2 (1), 57-68.

Sevimli, F. ve İşcan, Ö. (2005). Bireysel ve İş Ortamına Ait Etkenler Açısından İş Doyumu. *Ege Academic Review*, 5 (1) , 55-64.

Şenel, A. ve Gençoğlu, S. (2003). Küreselleşen Dünyada Teknoloji Eğitimi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, (12), 45-65.

Şeremetlioğlu, M. (1993). İşletmelerde Teknoloji Kullanımı ve Örgüt Yapısı Üzerine Etkileri. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.*

Taşlıyan, M., Engizek, H. ve Gül N. (2017). Tükenmişlik, İş Tatmini ve Esnek Çalışma Saatleri: Çalışan Kadınlar Üzerine Bir Çalışma. *TÜBAV Bilim Dergisi*, 10 (2), 111-125.

Tekin, M., Zerenler, M. ve Bilge A. (2005). Bilişim Teknolojileri Kullanımının İşletme Performansına Etkileri: Lojistik Sektöründe Bir Uygulama. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 4 (8), 115-129.

Yücel, Ü.A. ve Usluel, Y.K. (2016). Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Benimsenmesi Sürecinde Uygunluk Algısına Etki Eden Faktörler: Boylamsal Bir Çalışma. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 5 (1), 1-12.

Zincirkıran, M. ve Tiftik, H. (2014). Innovation or Technological Madness? A Research On The Students Of Business Administration For Their Preferences Of İnnovation And Technology. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 4 (2), 320-336.

TÜRMOB Üye İstatistikleri. (2021). <https://turmob.org.tr/istatistikler/9ce9f5a8-3697-48a0-b4ef-946ca9558f32/calisanlarin-kutuge-kayitli-olanlar--olmayanlar-tablosu> (Erişim Tarihi: 15.02.2021).

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu. (1961). *Resmi Gazete*, Sayı 10703.

3568 Sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu. (1989). *Resmi Gazete*, Sayı 20194.

